

Nová pravidla pro zřizování datových schránek

🕒 23.06.2021 / 12:40

Dne 1. června 2021 byl schválen vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci (dále jen „zákon“).

Terezie Koenigová

Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář

Sdílet

Zákon nejenom, že mění některé zákony, ale také přichází s celou řadou nových povinností, které mají významný dopad nejen na veřejnou správu a samosprávu, ale také významně zasahuje do sféry občanů a soukromých firem.

Zákon přináší změny v řadě zákonů v souvislosti s přijetím zákona č. [12/2020 Sb.](#), o digitální službě (dále jen „zákon o digitální službě“). Ten totiž obsahoval změnu pouze několika málo právních předpisů, zatímco novelizace zbylých (bezmála 140 zákonů) byla ponechána samostatnému zákonu. Při schvalování zákona o digitální službě bylo navíc vydáno doprovodné usnesení, kterým byla vláda vyzvána, aby předložila návrh zákona o změně zbývajících zákonů a navrhla další pravidla pro rozšíření elektronických nástrojů. Tento článek pojednává o některých těchto nových (dnes již přijatých) pravidlech, konkrétně o nových podmínkách zřízení datových schránek, a to jak podnikajícím, tak nepodnikajícím subjektům.

Automatické zřízení datové schránky fyzickým osobám

Asi jednu z nejcitelnějších novinek pro běžné fyzické osoby je automatické zřízení datových schránek. K tomu bude nově postačovat, aby fyzická osoba použila při komunikaci s veřejnou správou libovolný elektronický prostředek, přičemž se bude jednat o všechny plně svéprávné fyzické osoby, které použily elektronický prostředek po 1. lednu 2022.

Libovolným elektronickým prostředkem je myšleno vše, čím se dá přihlašovat přes Národní bod pro identifikaci a autentizaci (dále jen „NIA“), tedy například NIA ID, mobilní klíč eGov nebo třeba dnes tolik skloňovaná bankovní identita. Konkrétně se jedná o veškeré nástroje, které smí vydávat banka v rámci své akreditace získané od Ministerstva vnitra.

Použitím elektronického prostředku fyzická osoba prokáže, že je tzv. „informačně gramotná“. Orgány veřejné správy poté budou chtít s takovou fyzickou osobou komunikovat výhradně elektronickou cestou a za tímto účelem jí bezodkladně zřídí datovou schránku. Datová schránka bude podle zákona zřizována bezplatně a o jejím zřízení informuje fyzickou osobu do 15 dní NIA. Fyzická osoba bude mít následně možnost datovou schránku znepřístupnit, nikoliv však zrušit.

K automaticky zřízené datové schránce nebudou vydávány žádné přístupové údaje. Fyzická osoba, pro kterou byla datová schránka zřízena, a tedy jediná osoba oprávněná, bude mít možnost přihlásit se do datové schránky prostřednictvím elektronického nástroje, díky kterému jí byla datová schránka zřízena. Ke zpřístupnění datové schránky dojde buď přihlášením do datové schránky, nebo 15. dnem od jejího zřízení.

Otázkou zůstává, o jaký druh datové schránky se bude jednat, tj. zda půjde o datovou schránku „ze zákona“ nebo „na žádost“. Toto určení je přitom zcela klíčové s ohledem na povinnosti, které pro fyzickou osobu, ale i další subjekty, ze zřízení a užívání datové schránky vyplývají. Jako příklad lze uvést povinnost fyzické osoby, která má datovou schránku zřízenou ze zákona (nově od 1. ledna 2021), činit formulářová podání vůči správci daně, prostřednictvím datové schránky.

Automatické zřízení datové schránky všem podnikajícím fyzickým osobám

Dnes jsou zřizovány datové schránky podnikajícím fyzickým osobám dobrovolně, na jejich žádost. Každá podnikající fyzická osoba se tak může sama rozhodnout, zda si datovou schránku nechá zřídit, nebo ne. Od 1. ledna 2023 se tento stav změní, a to tak, že každá podnikající fyzická osoba bude ze zákona povinna mít zřízenou datovou schránku. Tato povinnost samozřejmě nedopadá na osoby, které datovou schránku mají nebo v průběhu roku 2022 použily při komunikaci s orgánem veřejné moci elektronický nástroj a datová schránka jim byla zřízena, jak je popsáno výše. To samé bude platit pro všechny právnické osoby zapsané v registru osob. Mezi právnické osoby pro tyto účely budou nově spadat i svěřenské fondy nebo nadace.

Závěr

Ačkoliv nová právní úprava týkající se elektronizace postupů v oblasti veřejné správy vykazuje mnoho pozitivních aspektů, vzbuzují některé její části řadu otázek, které mohou svou vážností nepříjemně zasáhnout do života běžných občanů i podnikajících osob. To, jak citelný to bude zásah, ukáže až aplikační praxe. Na tomto místě si ale dovoluji zdůraznit svou maximální podporu pro elektronizaci veřejné správy, byť se může zdát, že do ní je společnost spíše (mnohdy nešťastně) tlačena.